

TÁRSULATI ÜGYEK

A Magyarhoni Földtani Társulat 1970. évi Rendes Közgyűlése

Technika Háza, 1970. március. 20

Napirend:

1. N e m e c z Ernő: Elnöki megnyitó*
2. H á m o r Géza: Megemlékezés hazánk felszabadulásának 25. évfordulójáról
3. T a s n á d i K u b a e s k a András: Százéves a Földtani Közlöny**
4. Megemlékezés*
Ballenegger Róbertől (S t e f a n o v i t s Pál)
Schréter Zoltánról (B a l o g h Kálmán)
Noszky Jenőről (B a l o g h Kálmán)
5. K r i v á n Pál: Főtítkari beszámoló

H á m o r Géza:

Megemlékezés hazánk felszabadulásának 25. évfordulójáról

Tisztelt Közgyűlés!

Hazánk 1945. április 4-én történt teljes felszabadításának 25. évfordulója alkalmából tartandó ünnepi megemlékezésünk jelentőségét a felszabadulás ténye mellett nemcsak a kerék évszámban kifejezhető jubileum adja meg, hanem azok az eredmények is, amelyeket a két világháborúban, a két világháború közötti válságos gazdasági és politikai helyzetben erkölcsileg és anyagilag tönkrement országunk az elmúlt negyedszázad alatt — soha nem látott és sokak által nem is remélt fejlődése során — elért. Legjobb meggyőződésünk alapján állítjuk, hogy e negyedszázad társadalmi, politikai, tudománypolitikai, gazdasági harcából — tudatosan váltalva azok eredményeit, hibáit, tévedéseit is — az ország földtani kutatásával foglalkozó szakembereket egyesítő társadalmi szervezetünk, a Magyarhoni Földtani Társulat mindvégig kivette részét. E megállapítás értelmébe az a tény sem csökken, hogy működésünk nem nélkülözötte olykor az egyenlenségeket; szellemében azonban ezen idők az 1848-as és 1919-es esztendőik forradalmi hagyományaira épült. E hagyományok kifejezése, új tartalommal történő kijelölése csak az ország felszabadítását követően, jelenlegi társadalmi rendünkben válhatott valóra, akkor is csak igen nehéz és hosszantartó, sokszor gyötrelmes munka árán.

Társulatunk élete hűen tükrözi mikroméretekben az ország szocialista átalakulásának történetét. Az esztelen országrontásba torkolló világháború után röviddel Társulatunk hozzájárult sorai rendezéséhez.

1945. augusztus 15-én került sor a felszabadulás utáni első választmányi ülésre, majd szeptember 19-én az első rendkívüli közgyűlésre az Állami Földtani Intézet előadóterében. Akkori első közgyűlésünk fő napirendi pontja a történelmi igazságszolgáltatás volt: a közgyűlés egyhangú szavazással hatálytalannította a Tanácsköztársaság utáni rosszmelegű, 1920. május 5-i közgyűlésnek a haladó erők kizárására vonatkozó

határozatát. Engedjek meg, hogy idézzem id. N o s z k y Jenőt, a közgyűlést előkészítő hattagú bizottság elnökét, aki javasolta, hogy — idézem a közgyűlést — „... politikai nyomás selye alatt, az 1848-as alaptörvényeinkben lefektetett gondolat- és szólásszabadság elvének megsértésével” „sméltatlan elbírálásban részesült érdemes tagtársainkat a jogfolytonosság elve alapján teljes jogaikba helyezze vissza”.

E tudománytörténeti és politikai jelentőségű lépés meghatározta Társulatunk tevékenységének további irányát. A hamarosan — 1946. február 6-án — sorra került rendes évi közgyűlés már háború veszteségeink számbavétele mellett a csüggedők felrázását, az élet megindítását, a Társulat „ahogy tovább” fő kérdéseit tűzi napirendre.

Vitális István elnök megnyitójában a Társulat egyik 1848-as alapítójának, Z i p s e r Andrásnak szavait állítja mondanivalójának középpontjába: „Háború által akarmi vétek, hajózással veszélyes, csalással alávalóság, hanem gazdaságot a természetben keresni fel igazság és kötelesség”. E gondolat jegyében hívták fel akkor tagtársainkat arra, hogy életet és lelkesedést vigyenek munkájukba, becsületet összefogással, erők egyesítésével és megfeszítésével végezzék az újjáépítés nagy munkáját. És mindezekhez csak békét, biztonságot és zavartalan munkalehetőséget kértek elődeink.

A korabeli rendkívüli gazdasági nehézségek nem kímélték Társulatunk életét sem. A Földtani Közlöny egy-egy számának kinyomtatása csak igen nagy nehézségek árán sikerült. A helyzetet jellemzi az élet egy apró mozzanata: A Szabó József Emlékérem 1945. évi kitüntetését, M a j z o n László tagtársunk az érem ezüstjét ajánlotta fel a Társulat anyagi helyzetének megsegítésére. Társulati életünkről csak egyetlen adat: az 1949-es évben 28 szakülést tartottak, melyeken 15 előadás hangzott el.

1948 már a teljes kibontakozás évének tekinthető. Két nagy esemény határozta meg ekkor Társulatunk tevékenységét: 100 éves fennállásunk megünneplése és az újonnan megalakuló Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségéhez történő csatlakozás. Ekkor a Centenárium lelkesítő atmoszférájában fellendülő társulati élet szerencsésen kapcsolódott egybe a 3 éves népgazdasági terv eredményeinek értékelésével, a földtani kutatás feladatainak a készülő öt éves tervben történő beépítésével. Rendszerezésé váltak a havi szakülések, idő és energia jut már a kifelé-fordulásra is: előtérbe kerül a földtani ismeretterjesztő munka szerepe a népművelésben, megtörténik a kapcsolatfelvétel, a közös programok kialakítása, a rokontudományi társ-egyesületekkel, elsősorban az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel.

A centenárium alkalmából végzett visszatekintés és önvizsgálat eredményei megteremtették a hatottak további fejlődésünk. V a d a s z Elemér akadémikus Társulatunk örökös díszelnöke feladatainkat a követ-

* Az elnöki megnyitó és a megemlékezés a füzet elején található.

** A százéves a Földtani Közlöny az 1970/1. füzetben megjelent.

kezőkben foglalta össze: „A Társulat a múltban mindig az érdekeltek szakemberek és az érdeklődők „magangyulete” volt. Új feladata, hogy a terveződő minden földtani vonatkozású gyakorlati és tudományos feladata és kérdése itt kerüljön munka közből és annak befejeztével a nyilvánosság elé, kiértékelés és kritikai megvitatás céljából.” Az idézett céltűzések tárgyi feltételeként a tudományos munka megerősítésének felszámolását, a földtani tudományok országépítő értékének, megbecsülésének elismerését, személyi feltételként pedig a régi szemlélet megváltoztatását, a szaknyelv leegyszerűsítését, az oktatás magasabb szintre emelését jelöli meg.

A jubileum után ismét a munkák hétköznapi következtek. Első, felszabadulás utáni vándorgyűlésünkre 1949 novemberében az új miskolci Műszaki Egyetem létesítése alkalmából került sor. Rendszeresült a szövjet tudomány eredményeit, módszereit bemutató előadások sorozata, az évenként tartott szövjet–magyar barátsági hónap keretében. Felszabadításukon túl szövjet barátainkunk mindennapi munkánkhöz nyújtott segítségével is igen eredményes és hasznos volt. Összes intézményeink, vállalataink érezték ennek a szakértőknél keresett nyújtott közvetlen baráti segítségnek hasznát, eredményei pedig ott vannak a felszabadulás óta eltelt idő földtani kutatásának eredményeiben.

1949. évben alakult meg a Magyarhoni Földtani Társulat földtan-oktatási bizottsága. V a d á s z Elemér iskolatemető oktatói működése mellett így Társulatunk is jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy Magyarországon a felszabadulás után először indulhatott meg az önálló geológusképzés. Ennek köszönhető, hogy a magyar geológus szaktársadalom mind létszámát, mind eredményességét tekintve aktívan kapcsolódhatott be a népgazdaság számos ágazatában hazai ásványkincseink felkutatásába, kitermelésébe.

A társulati élet és a Földtani Közlöny cikkjei hű tükörképet adnak a rendkívül sokirányú, néha talán kissé túlzott, de mindenképpen őrsi lelkesedéssel vitt és eredményes munkának. Jelentősek az akkor felkutatott mezei feketeköszén, a dunántúli barnaköszén, a mátraaljai lignitkészletek, az új kőolajterületek Zalában és Eger környékén, valamint szénesc-kutatásunk új útjainak kidolgozása, az új bauxit- és mangánbányák megnyitása.

Allamunknak szakterületünk iránti elismerését jelzi, hogy ezekben az években Társulatunk tagjai közül 18-an kaptak Kossuth-díjat – közülük kettőn ismétlenül is – és igen sokan kaptak különböző kormánykitüntéseket.

A fejlődés azonban nem állt meg és 1951. évi közgyűlésünkön K e r t a i György későbbi elnökünk titkári beszámolójában megállapítja, hogy „az országos földtani kutatás megszervezése elmaradt a szocialista építés tempójának szükségessége mögött.” Az ezt követő idő szervezőmunkája, különösen a Kutatási Tanács 1955. évi határozata újabb lendületet adott a földtani munkának. Az ország népgazdasági szempontból rangsorolt területein átgondolt, tervezési kutatómunka kezdődik: a szükséges szervezeti keretek (bányaföldtani szolgálatok, kutatóvállalatok, iparági geológusok) kiértékelésével nagy lépést tettünk előre tudományos és ipari feladataink megoldásáért.

Társulatunk alapvető célkitűzéseit sem a személyi kultusz időszakának tévedései, sem az ellenforradalom eseményei nem befolyásolták döntően (kétszerei névváltozásoktól eltekintve). Ennek oka nem a visszahúzódságban, apolitikus magatartásban rejlett, hanem a forradalmi hagyományokra alapuló, többnyire következetes vezetésben, valamint tagságunk szolid és reális, az előrevívó nagy célokat elsődlegesnek tekintő, haladó szemléletében.

A hatvanas évektől kezdve munkánk még jobban kiteljesedett: elmélyült, céltudatosabbá vált. Azon alapelemből kiindulva, hogy szakembereinket egységessé, jól működő, a kollektív munka előnyeit is kihasználó tudó csoportokba tömörítsük, megalakítottuk területi szakosztályainkat Pécsért, Veszprémben, Miskolcon és Szegeden. Tudományunk specializálódására való tekintettel, a magasabb szintű szakmai munka érdekében fokozatosan kialakultak agyagásványtani, ásványtan-

geokémiai, őslénytani, mérnökgeológiai, építészföldtani gazdaságföldtani, általános földtani szakosztályaink és legújabbban matematikai-földtani szakcsoportunk. Szakosztályaink száma és szakodása világgal jelzi a népgazdasági igény megnövekedését. Ma is érvényesek a szintézisre, a teljes összefüggéseket vizsgáló utat vezető igények, ehhez azonban az összes hasznosítható nyersanyagok szempontjából történő kiértékelés, sőt az ezen túlmenő gazdaságossági szempontok is hozzájárulnak. Feladataink tehát egyre magasabb szinten jelennek meg.

Nem hallgathatjuk el, hogy ez az igénybeli színvonal-növekedés vezetett állami szakszerveink többszöri át-szervezés után kialakult és rendelkezhető nyugalponra jutott – színvonalas munkájának köszönhető. Ezt a munkát Magyarhoni Földtani Társulatunk, mint a hazai geológusok társadalmi szervezete társadalmi úton elősegíteni, bírálatával javítani, együttes célprogramok, tervek kidolgozásával elmélyíteni elsősorú kötelessége. Társulatunk elnöksége ezt mindig is feladatának tekintette és várhatóan jó eredményeket fog hozni az éppen e tárgyban a holnapi napra összehívott aktívválásunk is.

Tisztelet Közygűlés! Hazánk felszabadulásának jelentőségét nagy és lelkesült szavak nélkül nehéz volna méltatni. Engedjék meg éppen ezért, hogy a teljesség igénye nélkül néhány további adat tényszerű felsorolásával mutassam be fejlődésünk utóbbi szakaszát az eddig elhangoztatokon túlmenően.

Ugy érezzük, Társulatunknak is része van azokban a nagyserű földtani kutatási eredményekben, melyeket az ipar az elmúlt 25 év alatt elért. Kőolaj, földgáz, feketeköszén, barnaköszén, lignit, bauxit, mangánérc, uránérc, szénescrészletek, vegyesásványbányászati és építőanyagipari nyersanyagkészleteink mindegyike többszöröse lett felszabadulásunk óta. Jelentős eredményeket értünk el termál- és egyéb felszínalatti vizek feltárása terén. Összes ásványi nyersanyagjainkunk mintegy 60%-át tudjuk hazai készletekből kielégíteni. Földtani kutatásunk ezzel – nagyrészt szövjet példák és módszerek felhasználásával – jelentős ipari méretű tevékenységgé vált a földtani térképezési munkától kezdve a termelési segítő bányaföldtani szolgálattal. Nagy erőfeszítéseket tett Társulatunk a tudományos és gyakorlati eredmények mielőbbi közismertséjéért érdekében. Vítáztunk, a Magyar Állami Földtani Intézet-tel együtt szervezett beszámolókonként létrehozása, publikációs lehetőségek biztosítása útján.

Munkánk színvonalának emelése érdekében vándorgyűléseinket mindig a népgazdasági szempontból legaktuálisabb és leexponáltabb területeken valósítottuk meg. Jelentősen megnövekedtek külföldi kapcsolataink, részben egyes személyek utazataiban, részben szomszédos országok Földtani Társulataival tartott közös rendezvények révén.

Legutóbbi eredményeink sorából kiemelném a Magyar Állami Földtani Intézet 100 éves fennállásának méltó hazai és nemzetközi keretben történt megünneplését, melyet a hazai földtudományi egységek tiszteletadás jegyében, a Társulatunk az Intézet megalapítását és felvirágzását körül fejtett tevékenységének kihasználásával rendezték meg. Ennek keretében került lebonyolításra a Neogen Kollókvium, amely Társulatunk első nemzetközi nagy rendezvénye volt a felszabadulás óta.

Tisztelet Közygűlés!

25 év viszonylag rövid idő egy ország életében, még rövidebb idő a tudomány fejlődésében, a tudomány-történetben. Ennek ellenére már most lemérhető az ország, a társadalom, ezen belül szaktársadalomunk és a Magyarhoni Földtani Társulat fejlődése. Ezt próbáltam a teljesség igénye nélkül felvázolni. Jövő feladataink szempontjából úgy hiszem célszerű, ha csak azt szögezzük le: a felszabadulás ténye megnyitotta lehetőségeinket, az elmúlt 25 év során pedig kimunkáltuk az alapját egy olyan magasabb szintű munkának, mely nagy elő-déink forradalmi célkitűzéseiből, a magyar nép anyagi felemelkedéséhez fog közelebb vinni mindannyiunkat.

K r i v á n Pál: Főtitkári beszámoló

Tisztelt Elnök Úr!
Tisztelt Közgyűlés!
Kedves vendégeink!

A csillagászati év utolsó napjára összehívtott, 1970. évi rendes Közgyűlésünk nyilvánossága előtt, mint a társulati titkárság vezetője jelentéssel alakjában kívánok visszatekinteni a tisztújítás óta eltelt esztendő társulati eseményeire.

Az 1970-es évvézzettel a vezetőségünk bizott Társulat fennállásának 122. évét is követőtte és minden reményünk megvan arra, hogy a közelgő fordulatok is egészséges lendülettel vészi. Összesiek a jelentéssel közölyünk szépen megtartott születési évfordulójával — érthető, hogy jellege ünnepi s csak akkor veszté örövendő fényéből, ha az elmúlt egy esztendő vesztései re tekintünk.

A vezetőségünk bizott társulat egy év alatt, nagyobb vesztéseket az elmúlt 25 év alatt sem élt át. 1970. március 4-én, a pusztító influenzahullám vitte el tollánk legkedvesebb öregfiatalunkat Dr. B a c s á k Györgyöt, a földörténeli közelimúlt megismerésének nagy mesterét három hónappal a 100. születésnap előtt. Tiszteleti tagunk volt, legkedvesebb a kedvesek között, legbiztosabb a tiszták között. Talán az utolsó, aki minden érdeki nélkül munkálta, művelte, értelmezte, tanította a földörténeli közelimúlt tudományát fényeket nyitva, értelmes magyarázatokat találva még a távol eseményeire is. Babérokra nem vágott, a babérokat mi vittük el neki. Legutoljára a fonyódi felső temetőbe, ahol a közseg, a járás, a megye, az ország állt együtt levett fővezér, midőn Szent Mihány lovan, maga ácsolta koporsójában a sírgödörhöz vitték.

Nagy ember volt. Sosem tudott róla. Sosem cíte át. Mi tudtuk, s mi éljük. Ezért lesz emléke tözsa. Igaz ember volt. Ezt tudta. Csak az igazság érdekelt. Az azonban minden áron. Ezért lesz munkája érték. Bőkezű ember volt. Tudományát minden betevőre két kézzel szórta. Önkenyetlen természetességgel, mert tanításra született. Ezért nem múlik halánk.

S ha észrevette tesztünk, csak ánzó magunkért van, mert szép lett volna közölyünk a 100. születésnapon, szép lett volna hinünk az alkotó ember-élet vesztéveltségében, és szép lett volna elhívnom őt ide hóféher szakállával, akvamarin-zinű kedves szemével; górsórtó botjával, hogy közölyünk születésnapján közölyünk az egyetlen magyar tudóst, ki vele együtt látta meg a napvilágot.

Mindez elmaradt. De születésnapján, a századikon, június 5-én Társulatunk — rendezvényei közül is kiemelt alkalommal — emlékezni majd órá. De nemcsak mi, hanem a magyar Rádió is, melynek jóvoltából, a hangszalagtrábol hangjatszőn is visszatér néhány 10 percre hozzánk B a c s á k György, akit ha nem ismert valaki — végtéig bánhatja. Akit, ha ismert valaki — sohasem felejt.

Közgyűlésünk! Tisztelt Barátain! Ma 1970. március 20-án Társulatunk 315 tagja a 281 regisztrált taggal együtt 1098 főből áll. Megoszlás szerint: 256 rendes tagunk nikkődik Budapestben, 392 pedig vidéken. 139 ifjúsági tagunk van, tiszteletbeli tagunk pedig 8.

Egy évvel ezelőt meg 12-en voltak. Elment tollánk B a l l e n g g e r Róbert, B a l l ó Rudolf, S c h r é t e r Zoltán, B a c s á k György. Egy esztendő éppen, hogy tiszteletbeli tagjaink sorába iktathattuk B a l l ó Rudolf professzort a visszamelegkezést követő javaslat nyomán, ami érdemeit az 1919. előtti időkben s a Tanácsköztársaság alatt évülhetetlenként méltatta. Ugyanakkor emlékeztünk meg B a l l e n g g e r Róbert több mint félvezásada, „Szabó József” Emlékérmes nagy emberünk, a talajtan évülhetetlen törekvéséről az 50. éves visszatekintés nyomán. Ma töle is búcsúnunk kellett. S c h r é t e r Zoltán januárban hagyott itt bennünket — megdöbbentő váratlansággal. Most is visszaszólnak fülemben R ó n a i András mélyen áttel sírmondattal. Valóban makulátlan tudós, makulátlan ember, és egy felmérhetetlen életmű — mintha ércebe vágta volna. Megalkuvás nélküli becsületesség — mutatványosság nélküli emberi tartás — tartózkodás nélküli embermértőség. A mindenkori ismerték közül szinte az egyetlen, akinek egyetlen elensége sem volt.

És elment N o s z k y Jenő is. Alig túl a 60. éven,

Még meg sem jelenhetett közölyünkben a 60. évfordulót, kitüntetését ünnepló sorunk, máris B a l o g h Kálmán sírbeszédét, nekrológját hallgathattuk. Hűségese, befolyásolhatatlan tagja, végig élő, puritán lelkiismerete őg Társulatunknak, válsztmányának. Ő is elment.

S méz mindig nincs vége. Csak 25 éves volt I v á n Béla geológus, anidőn 1969. szeptember 14-én, feladatta teljesítése közben egy leszakadt szikladarab Piliszentjános halálra zútta. Kalocsa szöltötte volt. Sokgyermekese szegény családból. Szentmiklósi Szabó József — Totk Miksa városból már gyermekére idején tudományos észlelésekkel jelentkezett. A kalocsai obszervatóriumban gyűjtötte meteorológus-felvételeit továbbítva az eredményeket B u d a p e s t e. Tanulmányait mindvégig nehéz körülmények között végezte. Létköltségeit különmunkákból kuporgatta össze. Így jutott el az oklevél-megszerzésig — figyelmet és hitelt keltve lelkiismeretes, pontos megfigyelésű, elhivatottsággal végzett munkájával, amely a „Markáz — Domoszló vonalról E-ra eső terület magmaföldtani vizsgálatával foglalkozott.

Hegymászó, neves hírszámoló is volt. A Vörös Meteoronban a váloratott kerettségűsággal vitte. Nenuzetközi versenyeken sikerrel szerepelt.

A kedves I v á n Bélát, tanítványunkat, az évfolyamntársak s a hegymászók vittek váilon Kalocsa temetőjébe. Igéreteket, lehetőségeket — tehetséget — fiatalosgot temettünk vele. Igazán fáj. Oldatlan sérüléseink egyike ez.

Közgyűlésünk! Kedves Barátain! Ünneplőre igérem t a szót, ünneplőre feszül meghívomk lapja: közölyünk 100 éves! Erre emelünk poharat és jóívőre, ha véget ér a közölylés hivatalos aktusa, ha elfogadják hiteles beszámolómat. De emelkedett itt pohár, hangzott itt köszöntő a munkálkodók élők javára is. Engedjék elmondanom, hogy 1969-ben S o ó s Lajos a nalakolóságok klasszikusa, R é t h e l y Antal a meteorológusok — természeti katasztrófa-történet — összegzés nesztora javára a 90. éves évfordúlón emelkedett a pohár. R e n n e r János, a magyar geofizikai tudomány doanyója, Eötvös Loránd volt munkatársa 80. születésnapját itt a MTEBSZ klubjában övezte szeretet, jókívánság, tisztelő.

Sajnos, csak a kórházi ágyon találhattuk s köszöntölettük örökös diszelnkünk V a d á s z Elemért a 55. születésnapon, ki azóta, jelentemhet, régi tanszékét a hét pártatlan napjain ismét látogattja — és minden évét tanítványainak, tehát a magyar földtan minden művelőjének kopogtatását, mint az élet élető dobo-gását várja, fogadja.

Tisztelt Közgyűlés! Egy intézmény is ünnepl. A múlt évben, június 18-án volt száz éve, hogy a Magyar Állami Földtani Intézet, illetve jogelődje megalakult. Ez alkalomán, pirosbetűs ünnepeként, rendkívüli közgyűlést hívott össze Társulatunk. Itt osztottuk ki a Társulat emlékérmét, emlékýűrit. A Szabó József Emlékérmét F ü l ö p József akadémikus, a jubiliás intézményének a Munka Érdemrend arany fokozatával is kitüntetett kiváló igazgatója kapta, a Hantken Miksa Emlékérmében Orosz né H a j ó s Márta, a Koch Antal Emlékérmében pedig R ó n a i András az ünneplét intézet munkáikkal maradóként érdemeket szerzett tagjai részesültek. A Vendí Mária Emlékalapítvány-díjat is az Intézet tagja, a neves mineralógus E r d é l y i János kapta.

A magyar földtani tudományok nagy ünneplé újabb ünnepek, szinte teljes hónapot átfogó nagyrendezvények követték szeptember folyamán. Közülük a Nemzetközi Mediterrán Neogén Konferenciát Társulatunk rendezte osztatlan sikerrel. Itt kell köszönetet mondanduk a szervezőknek! Sainte illelenség lenne itt neveket említenek. E rendezvény sikerét mindenki személyes ügyének tekintette. Ha valakit megemlített — azt viszont senki sem sérmelet — az Dr. F o r b á t h Lászlóné személye, aki innar évtizeden is tül társulati működésünk támasza, talpköve.

Tisztelt Közgyűlés! Kedves Barátain! Most a hét-köznapokra esik tekintetnem. A költségvetésünkkel kezden. Áttekintem a naprtári évet illeti. Az 1969. évi 372 ezer forint bevétellel szemben kiadásunk 411 ezer forint volt, tehát az 1970. évi indítása egy közel 40 ezer forintos minusszal terelődött. A tárgyév nagyrendezvénye, továbbá az igen megemlekedett postái és nyomdaköltségek, valamint a munkabérek adják

az év erősen megúszó tételeit. Ebben az évben fokozottan kell törekednünk a kiadások csökkentésére s a bevételi források felkutatására.

Tisztelt Közgyűlés! A sájnlatos tagdíjrejtőt alapszabályunk vonatkozó végrehajtási utasítása szerint, de többséges ráttartással hajtottuk végre sokszori, legutóbb ajánlott leveles fizetési felszólítás alapján. Kényserdék voltunk e megoldáshoz ragaszkodni, hiszen az I tagra eső év kiadásfordítás 200 forintnál tart 80 forintos rendes tagi, 32 forintos ifjúsági tagdíjfizetés ellenében. Törekszünk a tagokat nem terhelni tagdíjfizetés-növeléssel, ugyanakkor kérjük a Társulatunkat és célkitűzéseit, munkálkodását megbecsülő tagokat tartásuk erkölcsi kötelességüknek vállalt kötelezettségük teljesítését.

A Jogi tagdíjakból 1969-ben befolyt összeg alig haladja túl a Társulati kiadások 10%-át. Kedves Tagtársak! Kérjük tartásuk kötelességüknek a Társulat e rovaton jelentkező támogatását és a közülök hatékony járjanak el intézményük vezetőinél zavartalan működésünk érdekében, ha az Elnökség által közeljövőben összehívott Jogi Tagdíjbizottság leveleit elküldi. A széles körű összefogás igénye más tekintetben is nélkülözhetetlen, hiszen olyan redukción érvenyesülhetnek a földtudományok terén, amiket megelőznünk és nem kívendünk a cél.

Tisztelt Közgyűlés! A Társulatnak ma 7 központi Szakosztálya, illetve Szakcsoportja és 4 területi Szakosztálya működik. Tártyévben alakult meg az Általános Földtani Szakosztály S z a l a i Tibor elnök, K ö r ö s s y László ügyvezető elnök, J á m b o r Aron titkár vezetésével, eziden pedig a Matematika Földtani Szakcsoport, amelynek tagjai közé még B o c s á k György is bekapcsolódott, ma már tudományterületi jelentőségű felvételei kérelmét. E szakcsoport a kor igényei s a kor igényeinek felismerői: a fiatal geológusok törekvése nyomán létesült. Névsor szerint C s a l o g o v i t s István (elnök), D i e n e s István, J a s k ó Tamás és V i c z i a n István voltak a szószólói. Közgyűlésünk jóváhagyását kérve kívánunk sikeres munkát nekik!

Tisztelt Közgyűlés! A múlt év őszén a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának Titkársága tanulmányozta és felülvizsgálta a MTE SZ és benne Társulatunk tevékenységét. Határozatában feladatokat jelölt ki. Közülük is kimagasló a fiatal szakemberek ügye, a fiatal műszakiakkal foglalkozás gondja. Elnökségünk a MTE SZ főtákkára, Dr. V a l k ó Endre részvételével november végén ülést tartott és azóta is napirendjén tartja a fiatal geológusok, geológusmérnökök, geológus-technikusok ügyét. Felmérés készült — MTE SZ keretében — 32 kérdés alapján. (Galicz András ifjúsági díjjal múlt év decemberében kitüntetett tagtársunk készítette el.) Eszerint a fiatalok felső határaként megjelölt 35 éven aluli tagok száma Társulatunkban kedvező. Számuk 400 fölött van, kerekén 40%-át adják a tagok összlétszámának.

Körük és működési formájuk most van kialakulóban de az az érzésem, hogy az eredményes tevékenység alapja csak a nyugodt progresszivitás lehet, ami egyrészt nem ismer korhatárokat, másrészt pedig a rokonegyesületek (hadrológusok, geofizikusok, agrárossok, építők stb.) hasonló testületeivel keresi meg azt, ami Társulatunk általános érdeke is, ti. a fejlődés előromutató területeit: a h a t á r t e r ü l e t e k e t. Ily módon a felülről jött kezdeményezés és igény értelmes, alulról jövő kezdeményezésekkel és stimuláló gondolatokkal társulva nem

is a kissé diminudis „fiatal” geológusok testületét hozhatja létre, hanem a működési értelmeséget szorgalmazó geológusok kívánt társaságát — kizáró, leszűkítő, mesterséges korhatáradat nélkül.

Tisztelt Közgyűlés! Az összevete 11 szakosztályban, szakcsoportban, területi szakosztályban működő társulat tárgyi működési statisztikája elkészült. A számszerű adatok, a rendezvényadatok, illetve a látogatottság megfelelnek annak az osztódási folyamatnak, ami tudományunkunk időszzerű polarizálódása nyomán állt elő. Az átlaglátogatottság 40 főt sehol sem ér el, csak a központi rendezvényeken megy 55 fölé (közgyűlésekről, kongresszusokról itt nem beszélek). Ez a körülmény azonban felvet néhányszor, s nem mellesek problémát. Hogyan lehet az, hogy egyik-másik, épp határterületen dolgozó, nagy szakmai képességet igénylő, s nagy szakmai érdeklődést kiváltó munkatársunk szakosztályunk sokszor 20 fő alatti előadói csoportot tart? Hol itt a hiba? Vizsgálatára elnökségünk beható tájékozódás nyomán elmélyült elemzéseket készít.

Tisztelt Közgyűlés! Társulatunk működése elé a jövőben újabb nehézségek tornyosulnak. Hosszú, heves és elkieseredett viták után a TV-vel szemben a MTE SZ kénytelen fokozatossággal elhagyni jelen épületét. A határozatot és az intézkedéseket megfellebbezhetetlennek. A félev végén költözünk. Újabb helyünk átmenetileg a Deák téren levő Anker-ház lesz. Annak magasföldszintjén, a Geodéziai és Kartográfiai Vállalat volt területén fogunk dolgozni. Úléseink ismét szerte tartjuk. A Technika Házától, az ELTE Múzeum krt. 4/A alatti előadóhelyéig (Szabó József-terem, Koch Antal-terem) az ELLE Kún Béla téri előzetesnek vonatkozó helyiségeig. Ez a kényszerű körülmény azonban nem szabad, hogy lefojgja e nagyvívótú társulat működési lendületét. Inkább érző-értő türelmet kérünk, hogy a magyar földtan sokoldalú gondjain nehézségei idején bizzanak a társadalmi összefogás erejében, kellő időben kipattintott hatékonyaságban és használják a Társulat fórumait, hogy itt a geológusképzés megszaktitása idején a gazdasági mutatók lélektelenség mögött álló megfelelően nem tájékoztatott mutató kidolgozó műszakiakra végre érezzék, hogy mindahoz az országépítéshez, ami a mi hazánkban 25 év óta történ, a magyar geológia nem képzelt, nem várt, se kelően jól nem interpretált, máskor pedig értelmetlen szerénységgel titkolt, más rovatokon messze kamatozó, életszintünket emelő, sőt meghatározó óriás eredményekkel járult hozzá a szakma mindössze ezer emberé által.

Tisztelt Közgyűlés! Kedves Barátain! Társulatunk működésének alapja a társadalmi együttműködésbe és eredményességbe vetett hit. Ez valamikor hegyeket mozgatott meg. A Hansburg abszolutizmus idején 21 év szívós munkája nyomán képes volt létrehozni a Magyar Állami Földtan Intézetét, jelenünkben az Önálló Földtani Főhatóságot, a Központi Földtani Hivatalt (vezetőinek teljes garritúrájával). Higgyünk tehát abban, ami létezik és értelme: a társadalmi észben és szívben, mert csak így mehet, fejlődhet, virágozhat mindannyiunk szívügye, a magyar földtan. Kívánom így legyen — és kérem: a tisztelt Közgyűlést, fogadja el beszámolómat. Jó szerencsét!

A főtákkár beszámolóját a Közgyűlés elfogadta, majd N e m e c z Ernő elnök zárszavait követően a Technika Háza kupolaterében fogadást volt.

Résztevők száma: 814.